



مرکز مجاز امام صادق علیه السلام

سیوطی

جلسه (۱۸۶) ۸۲

استاد: وافی یزدی

موضوع: اعلال

۱. حرف عله عین الفعل، حرکتش را به ماقبل می دهد، به شرطی که فعل تعجب یا مضاعف نباشد.

۲. همین قانون در اسمی که شباهت به فعل مضارع دارد نیز جاری می شود؛ شباهت یا در وزن یا در حروف مضارعه.

۳. در اجوف باب افعال و استفعال، الف این باب حذف می شود و تاء عوض در آخر مصدر می آید. همین حکم در اسم مفعول اجوف نیز جاری است. (نقل و حذف)

۴. اسم مفعول، معتل اللام واوی، اگر مفتوح العین باشد، دو وجهی است یعنی قلب و عدم جایز است ولی اگر مکسور العین و معتل اللام یائی باشد، قلب لازم است.

۵. در وزن «فُعول» هم دو وجه قلب و عدم قلب گفته شده است.

۶. در مثال باب افتعال، حرف عله تبدیل به «تاء» می شود در «تاء» باب افتعال ادغام می شود. در صورتی که فاء الفعل این باب از حروف مطبقة باشد تا تبدیل به «طاء» می شود. و اگر فاء الفعل (د، ذ، ز)، باشد فاء الفعل تبدیل به «دال» می شود.

۷. در مثال وزن فَعَل یفَعِل، حرف عله در امر و مضارع حذف می شود.

۸. همزه باب افعال، (الزامی) یکی از لام های «ظلل» و یکی از راء های «قرر» (اختیاری) حذف می شود.